

Cicle de conferències

Fotografia i exposició

Sabers creuats

Dirigit per Marta Dahó

KBr

Fundación **MAPFRE**

Des que es va inventar, la fotografia sempre ha anat lligada a la possibilitat de ser exposada, de ser presentada com a objecte de valor artístic autònom. De manera paral·lela, ha tingut un paper igualment significatiu com a recurs expositiu en la reproducció d'obres i arxius, com també en el seu vessant escenogràfic. Aquesta condició essencialment transversal de la fotografia, la mal·leabilitat amb què s'adapta a diferents usos i funcions en un context expositiu, ha tingut un impacte indefugible en els debats entorn del seu lloc dins del museu, i també ha marcat el seu llarg procés d'institucionalització com a pràctica artística sense que aquest pugui, en rigor, escindir-se de la història de les seves exposicions.

En aquesta relació dinàmica de condicionaments mutus i sabers creuats que es genera entre la fotografia i l'exposició, la història mateixa del mitjà fotogràfic s'ha escrit en estreta connivència amb les institucions museístiques, tot i que no sempre de manera unívoca. Les exposicions han contribuït a legitimar determinades pràctiques en detriment d'altres, encara que també han estat fonamentals en la revisió crítica del relat historiogràfic sobre el mitjà. No hi ha dubte que l'exposició ha estat una plataforma clau en la difusió de les pràctiques fotogràfiques, de la mateixa manera que la fotografia ha contribuït a fer més complex el potencial discursiu de l'exposició.

Tanmateix, de quina manera ens tan efímers com les exposicions han pogut modelar tan radicalment la idea de la fotografia? Fins a quin punt les exposicions han suposat l'escenificació d'una determinada història de la disciplina que és necessari continuar reinterpretant? I, d'altra banda, si els recursos fotogràfics, en els seus desplegaments més heterogenis, han alterat obres i arxius transformant l'espai d'experiència i comprensió que conforma tota exposició, quines sensibilitats transmeses pels artistes contemporanis podrien contribuir a abordar el treball curatorial des de noves perspectives?

El vincle entre fotografia i exposició ha estat un àmbit de creixent interès en les darreres quatre dècades. Aquest cicle de conferències, articulat mitjançant un enfocament encreuat entre els sabers historiogràfics, teòrics i curatorials, vol aprofundir en la complexa imbricació que s'ha desenvolupat entre la fotografia, les seves històries i teories amb relació a l'àmbit expositiu, com també en les incògnites que s'obren en el futur pròxim respecte a la seva reconfiguració com a espai essencial de trobada col·lectiva.

Marta Dahó

Dates
Els dimarts següents dels mesos de març i abril: 2, 9, 16, 23 de març 6, 13, 20, 27 d'abril

Hora
19h

Les sessions es duran a terme en l'idioma que reflecteix el títol de la ponència, amb servei de traducció simultània al castellà en els casos que es tracti d'una llengua estrangera.

kbr.fundacionmapfre.org

02.03 **Olivier Lugon** *L'exposition transformée par la photographie*

Si el pas per l'exposició ha transformat profundament la fotografia, donant-li accés als museus d'art i al reconeixement cultural, el contrari és igualment cert: la fotografia ha contribuït intensament a redefinir el que és una exposició. Més enllà dels museus d'art i de les «exposicions de fotografia» estrictament parlant, la fotografia ha intervingut en manifestacions de molt diversos tipus i ha provocat, al llarg del segle XX, noves modalitats en l'espacialització de les imatges. La fotografia, en entrellaçar el poder de l'exposició com a esdeveniment públic (reunió efectiva de públic en un espai i temps determinats) i la lògica de la reproduïbilitat i difusió pròpia dels mitjans de comunicació, ha reconfigurat les formes visuals d'adreçar-se al conjunt dels espectadors, com també l'experiència (tant individual com col·lectiva) de la visita.

(Conferència feta en francès, amb traducció simultània al castellà.)

Olivier Lugon (Sion, Suïssa, 1962) és historiador i professor d'Història de la Fotografia a la Universitat de Lausana. És especialista en la fotografia del segle XX i en la història del disseny i la projecció de l'exposició.

09.03 **Anne Wilkes Tucker** **Nathan Lyons:** *It's all very interesting*

Nathan Lyons va tenir un impacte enorme en la història i la pràctica fotogràfiques com a comissari innovador, fotògraf, docent, editor, col·leccionista, gestor i fundador de diverses institucions sense ànim de lucre. Durant els seus anys d'institut ja havia practicat la fotografia, però la seva entrada oficial en l'aleshores incipient camp d'aquesta disciplina fou el 1957, quan va començar a treballar al George Eastman House de Rochester (Nova York), on va exercir el càrrec de director associat. Des d'allà va publicar llibres de gran influència i va comissariar exposicions que varen itinerar dins i fora dels Estats Units. Moltes de les seves iniciatives van esdevenir pràctiques habituals. El 1969 va crear el Visual Studies Workshop, on es van formar alguns dels més destacats fotògrafs, comissaris i historiadors de les generacions següents.

(Conferència feta en anglès, amb traducció simultània al castellà.)

Anne Wilkes Tucker (Baton Rouge, Louisiana, Estats Units, 1945) és conservadora emèrita del Museum of Fine Arts de Houston, on va ser conservadora de fotografia durant trenta-nou anys, fins al 2015. Entre les seves nombroses publicacions hi ha *The Woman's Eye* (1973). Ha rebut diversos reconeixements internacionals a la seva trajectòria.

16.03 **Jordana Mendelson** *De la página a la pared: espacios expositivos para la fotografía en España en los años treinta del siglo XX*

Aquesta xerrada traçarà la relació entre la fotografia impresa i la fotografia exposada al llarg de la dècada dels anys trenta del segle XX, posant l'accent en la relació entre la cultura impresa (llibres, revistes i cartells) i els espais expositius aleshores destinats a la fotografia (fires industrials, clubs socials, galeries d'art i espais públics, com ara places o carrers). En fer aquest repàs, constatarem que aquests espais expositius eren heterogenis, com també ho eren els públics, i que un dels àmbits per entendre les pràctiques expositives per a la fotografia és la recepció d'aquestes «exposicions de fotografia» a la premsa de l'època. El circuit expositiu per a la fotografia començava, acabava i fou mediat, en tots els seus aspectes, per la pàgina impresa.

Jordana Mendelson (Nova York, 1970) és professora a la Universitat de Nova York. És autora i editora de diversos llibres i catàlegs d'exposicions sobre fotografia, com ara *Documentar España. Los artistas, la cultura expositiva y la nación moderna, 1929-1939*; *Postcards: Ephemeral Histories of Modernity o Revistas y Guerra. 1936-1939*.

23.03 **Jorge Ribalta** *La fotografía como objeto expositivo. Algunos interrogantes sobre la práctica curatorial*

En aquesta conferència, Jorge Ribalta abordarà els mètodes historiogràfics i curatorials de diverses exposicions de caràcter històric que ha comissariat. Les fotografies hi apareixen enteses com a objectes històrics. El que una exposició ha de mostrar són les formes de circulació i visibilitat de les imatges, el «tràfic de fotografies», en paraules del fotògraf nord-americà Allan Sekula. El mètode curatorial planteja preguntes sobre la condició mutable i inaprehensible de «l'original» fotogràfic i sobre la multiplicitat de formes que un mateix negatiu pot adoptar.

Jorge Ribalta (Barcelona, 1963) és artista, investigador, editor i comissari independent. Fou responsable de Programes Públics del MACBA (Barcelona) entre 1999 i 2009. Autor d'*El espacio público de la fotografía. Ensayos y entrevistas* (Arcàdia, Barcelona, 2018).

06.04 Florian Ebner
«Entre tables et tableaux»
Sur la rhétorique des tirages et leurs formats ou ce que la représentation de l'histoire de la photo peut apprendre des contemporains (et vice versa)

En aquesta xerrada es planteja una qüestió aparentment simple: què significa exposar una fotografia en una paret, en una taula o a l'interior d'una vitrina? És que potser no som responsables d'allò que mostrem emmarcat i penjat a la paret? Com podem desenvolupar formes significatives de presentació? Manllevant una frase de Georges Didi-Huberman com a títol, aquesta conferència reflexiona sobre les funcions originals de les còpies fotogràfiques i el seu valor expositiu. L'art contemporani –per exemple l'obra del fotògraf i artista conceptual alemany Wolfgang Tillmans– també pot inspirar-nos a l'hora de presentar altrament la història de la fotografia.

(Conferència feta en francès, amb traducció simultània al castellà.)

Florian Ebner (Ratisbona, Alemanya, 1970) és, des del juliol del 2017, conservador en cap de fotografia al Centre Pompidou de París. Del 2009 al 2012 fou director del Museum für Photographie Braunschweig (Baixa Saxònia) i, des de finals del 2012 fins al 2017, va estar al càrrec de la col·lecció de fotografia del Museum Folkwang d'Essen.

13.04 Laura González Flores
Arte, historia, política.
Relatos mexicanos en las exposiciones de fotografía

Art i nació són dos conceptes que s'associen de maneres diverses en el desenvolupament de les exposicions de fotografia al llarg del segle XX. Des de les primeres mostres dedicades al mitjà impulsades pel fotògraf i cineasta mexicà Manuel Álvarez Bravo fins a l'increïble tasca a favor de la fotografia postmoderna duta a terme pel Centro de la Imagen de Ciutat de Mèxic entre el 1994 i el 2018, la història de les exposicions fotogràfiques corre paral·lela a l'inestable però vigorós lligam entre l'art i el relat històric i polític de Mèxic.

Laura González-Flores (Ciutat de Mèxic, 1962) és investigadora a l'Institut de Investigaciones Estéticas de la Universitat Nacional Autònoma de Mèxic. Ha comissariat, entre d'altres, exposicions com *Manuel Álvarez Bravo* (Jeu de Paume i Fundación MAPFRE, 2012-2013), i és autora de diversos llibres sobre fotografia.

20.04 Nicoletta Leonardi.
“Work of Art or Behavior?”
Photography, Conceptualism and Material Culture at the 1972 Venice Biennale

A la Biennal de Venècia del 1972, l'exposició que es va presentar al pavelló italià *Opera o comportamento?* (Obra d'art o comportament?) va traçar un llinatge directe des de l'art informal fins a l'arte *povera*, el conceptualisme i la *performance*. Entre els artistes convidats a aquesta mostra fonamental hi havia Franco Vaccari, qui va instal·lar un fotomaton al seu espai tot convidant els visitants a fer-s'hi fotografies i col·locar-les a les parets. Aquesta conferència se centrarà en l'èmfasi que va posar Vaccari en la fotografia com a objecte material i agent social amb relació a les altres obres de l'exposició, com també amb el clima polític i cultural de l'Itàlia de la darrera dels anys seixanta i començament dels setanta del segle XX.

(Conferència feta en anglès, amb traducció simultània al castellà.)

Nicoletta Leonardi (Catània, Itàlia, 1968) és professora d'Història de l'Art Contemporani i Història de la Fotografia a l'Acadèmia de Belles Arts de Brera (Milà). Els seus escrits s'han publicat a revistes, monografies, catàlegs d'exposició, revistes amb revisió d'experts i volums editats; coeditora de *Photography and Other Media in the Nineteenth Century* (Penn State University Press, 2019).

27.04 Elvira Dyangani Ose
Eventos de lo social.
La fotografía, su exposición y la construcción de un imaginario colectivo

La narrativa del complex imaginari negroafricà –plural, transnacional i transgeneracional– va tenir en la fotografia i la seva exposició una plataforma excepcional per a la reapropiació de la seva subjectivitat i d'una *mirada*, la recuperació de la qual, com a forma de voluntat generadora, esdevindria un element d'anàlisi crítica i d'empoderament del subjecte i de les comunitats negres. Aquesta conferència analitza de quina manera l'exposició de fotografia d'autors del continent africà i la seva diàspora durant els darrers trenta anys ha servit de vehicle per a la reconfiguració d'una identitat cultural a partir de la qual els subjectes negres es convertiran en narradors i protagonistes de la seva pròpia història.

Elvira Dyangani Ose (Còrdova, 1974) és directora de The Showroom (Londres). També és professora del Departament de Cultures Visuals al Goldsmiths College de la Universitat de Londres, i membre del Thought Council de la Fondazione Prada de Milà.

KBr

Fundación **MAPFRE**

Barcelona Photo Center